

не имъ прѣчеха и легионитѣ насѣкоми, които пѣплѣха по стаята, лагеруваха по рогозкитѣ, домуваха въ стѣнитѣ и описваха по тѣхната съмнителна бѣлота своитѣ своенравни арабески.

Човѣкъ привиква на всичко — дори и на затворническитѣ мелодии и ентомологии. Слѣдъ единъ часъ сѣдене на постелката азъ станахъ да походя. Приближихъ се до единъ отъ тритѣ сѣверни прозорци на стаята, и за пръвъ пжтъ видѣхъ хубаво двора на самата пловдивска тъмница, който лежеше подъ нашитѣ прозорци.

Малкъ, длъгнестъ, постланъ съ камъни, тоя дворъ имаше само едно дръвце, една крива върба. Лѣниво и печално се люлѣха клончетата на тая върба, като че чезнѣха и тѣ за вѣншния свободенъ въздухъ. И капризно по камънитѣ на двора, играеше тѣхната сѣнка.

Около двора бѣха наредени разнитѣ помѣщения на тъмницата. На западъ, отъ дѣто бѣше входътъ, се подаваше гърбомъ зданието на градоначалството. На сѣверъ се виждаше главната каменна тъмница, гостелюбивото свѣрталище на всички обикновени прѣстѣпници, а сега и на нѣкои политически. На изтокъ се издигаше едно двоетажно дървено здание, съ отворенъ чардакъ отпрѣди, дѣто обикновено се радваха на държавното гостоприемство затворенитѣ за дългъ. И най-послѣ, на югъ, бѣха мрачнитѣ полюси, страшната тъмница Ташъ-капия, въ която сега бѣха заключени като диви звѣрове карловскитѣ страдалци, а надъ нея, полицейскиятъ каушъ, въ който ние се помѣщавахме. Подъ насъ, слѣдователно, пжшкаха и охкаха ония невинни жертви, които Карлово и до днесъ оплаква.

Когато подиръ освобождението пловдивската тъмница влѣзе въ български ржцѣ, и азъ можахъ да я обиколя цѣла като посѣтителъ, останахъ поразенъ отъ размѣритѣ и отъ задушността на тая Ташъ-капия и на тия полюси. Първата бѣше около 12 метра дълга, около 6 широка, и около 3¹/₂ висока. Освѣтена бѣ съ три малки прозорчета, обѣрнати къмъ сѣверъ, а измазана отъ всждѣ съ калъ. Никакво сѣдалище, никакво легло. И въ тоя тѣсенъ, влаженъ и ужасенъ вертепъ, дѣто слънце не влизаше, дѣто въздухъ не проникваше, лежеха не веднажъ по стотина и по двѣстѣ карловци, съсипани отъ бой, изпити отъ мжки, и нарочени за смъртъ!